

ΤΑΞΗ : Β3

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ : Πολυξένη Μοίρα

Αγαπητοί μαθητές του Β3 . Όσοι θέλετε μπορείτε να στείλετε τις απαντήσεις σας στο mail μου (polmoiral@yahoo.gr) ή σε κάποιο από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε φωτογραφία ευκρινή .

Να είστε όλοι καλά! ☺

Στέλιος Ξεφλούδας (1902- 1984)

Οδυσσέας χωρίς Ιθάκη

Με συγχωρείτε, τόση ώρα σας μιλώ και ξέχασα να συστηθώ. Όμως, σας προειδοποίησα, εδώ έχουμε καταργήσει τους τύπους. Ονομάζομαι Οδυσσέας. Μπορούσε να λέγομαι Πλάτων ή Αλέξανδρος. Τα ονόματα είναι ολωσδιόλου άσχετα μ' αυτό που είμαστε ή δεν είμαστε. Πάντως είναι πολύ ενοχλητικό να έχει κανείς ένα γνωστό όνομα. Βλέπω ότι αρχίσατε να με κοιτάζετε περίεργα. Σα να είμαι ένα πρόσωπο μυθιστορήματος που διαβάζετε τ' όνομά του στην πρώτη ή την τελευταία σελίδα, μια σκέψη του, μια πράξη του κι ερεθίζεται η περιέργειά σας να γνωρίσετε τη ζωή του, τις σκέψεις του, τις πράξεις του, τα πάθη του, τις αδυναμίες του. Σας δικαιολογώ απόλυτα. Πάντα βρίσκει κανείς κάτι από τον εαυτό του στα πρόσωπα ενός μυθιστορήματος. Η περιέργειά σας με κολακεύει. Έπειτα δεν είναι ανάγκη να σας πω ότι η ζωή και του πιο ασήμαντου προσώπου έχει κάποιο ενδιαφέρον. Είμαι λοιπόν ένας άνθρωπος που θα μπορούσε να κατοικεί σ' οποιοδήποτε μέρος της γης, ακόμα και στην Ιθάκη, ευτυχώς ένας άνθρωπος και προσθέτω, γιατί αυτό μπορεί ακόμα να σας ενδιαφέρει, ότι δεν είναι πολύς καιρός που γύρισα από τον πόλεμο, από έναν οποιοδήποτε πόλεμο. Όμως ίσως η Ιθάκη να είναι ένα νησί φανταστικό, ανύπαρκτο, που το νειρευόμαστε, και το ταξίδι της επιστροφής, το θέαμα κι η γνώση του κόσμου. Πάντως, αγαπητέ μου Κύριε, δεν έχω καμιά αντίρρηση να ικανοποιήσω την περιέργειά σας. Τί περίεργο αλήθεια να μην κατορθώνουμε να κρατήσουμε κανένα μας μυστικό μόνο για τον εαυτό μας! Είστε άλλωστε ένας άνθρωπος, μην το θεωρήσετε κολακεία, που μου γέννησε, από την πρώτη στιγμή, εμπιστοσύνη. Μπορεί λοιπόν να μιλήσω ελεύθερα μαζί σας. Συνήθως προσπαθώ να γνωρίσω τους άλλους προσφωνώντας τους με κάποιον υποθετικό τίτλο κι ανάλογα με τις αντιδράσεις που παρουσιάζουν, βγάζω τα συμπεράσματά μου γι' αυτούς. Με σας, είδατε, δε συνέβη το ίδιο. Η ιστορία μου, σας αφήνω ελεύθερο να την πιστέψετε ή να μην την πιστέψετε. Δεν μπορώ να σας βεβαιώσω ότι είναι αληθινή ή φανταστική. Σε καμιά αληθινή ιστορία δε γνωρίζουμε πού τελειώνει η αλήθεια και πού αρχίζει η φαντασία. Το ίδιο συμβαίνει και στη ζωή.

Όταν σταμάτησε ο πόλεμος ξαναγύρισα στην πόλη μας όπου κανείς δε με περίμενε. Αυτή είναι η επιστροφή του κάθε Οδυσσέα από τον πόλεμο της Τροίας ή από οποιοδήποτε πόλεμο αν και πιστεύω ότι η Πηνελόπη ήταν ένα πρόσωπο φανταστικό, κι ένα φανταστικό νησί η Ιθάκη. Όλοι οι πόλεμοι άλλωστε κι όλες οι επιστροφές είναι ίδιες. Ξαναγύρισα χωρίς καμιά νοσταλγία εκτός από τη νοσταλγία ενός άλλου εαυτού μου. Όταν ξαναγύρισε ο Οδυσσέας, για να σωθεί από τους μνηστήρες, πόσοι αλήθεια μνηστήρες υπάρχουν στις πολιτείες όταν οι άλλοι πολεμάν, τον μεταμόρφωσαν οι Θεοί σε γέρο ζαρωμένο, αδύνατο, ντυμένο με κουρελιασμένα βρώμικα ρούχα. Βγήκε στο νησί του σαν ζητιάνος που δε θα τον πρόσεχε κανείς. Ο Όμηρος έδωκε την αιώνια εικόνα του ανθρώπου που επιστρέφει κάθε φορά από τον πόλεμο. Το φορτηγό έπλεε αργά μέσα στη νύχτα κι ο ναύτης που κρατούσε το τιμόνι έλεγε στο σύντροφό του που στεκόταν δίπλα του και περίμενε να τον αντικαταστήσει.

- Φοβάμαι ότι θα χαλάσει ο καιρός. Η ζέστη θα βγάλει αέρα ή βροχή. Μ' ενοχλούν τρομερά οι ρευματισμοί μου. Ο πόλεμος, τον πέρασα ολόκληρο πάνω σ' αυτό το σαπιοκάραβο, με κατάντησε μισόν άνθρωπο. Γιατί δε μας ρωτούν ποτέ αν θέλουμε να πάμε στον πόλεμο;
- Αν μας ρωτούσαν, σύντροφε, δε θα γινόνταν πια πόλεμοι. Βαρέθηκα τόσο τη ζωή που κάνω. Είναι στιγμές που νομίζω ότι θα τρελαθώ μέσα στην απέραντη ερημιά της θάλασσας. Κι εκείνη τη γυναίκα είναι σα να τη φέρνω μέσα στο κορμί μου.
- Δε βαριέσαι, όλες οι γυναίκες είναι ίδιες. Κι αν κοιμηθείς μ' όσες υπάρχουν πάνω στη γη, πάλι θα ζητάς μιαν άλλη. Εμείς οι ναυτικοί που δεν έχουμε πατρίδα ούτε σπίτι και κάθε λιμάνι είναι πατρίδα μας, δεν μπορούμε να ζήσουμε μόνο με μια γυναίκα.
- Η ερημιά της θάλασσας είναι τόσο άγρια, σύντροφε.
- Κι όμως, αγαπάμε τη θάλασσα πιο πολύ από τον εαυτό μας. Είμαστε σαν ένα πλοίο που υπάρχει μόνο όταν βρίσκεται στο νερό. Μόλις φτάσουμε σε κάποιο λιμάνι είναι σα να πεθαίνουμε.
- Αύριο ξαναγυρίζουμε στον τόπο μας, ενώ εκατομμύρια άνθρωποι δε θα ξαναγυρίσουν. Θα μείνουν άγνωστοι σε μια μακρινή χώρα, δίχως τάφο. Ίσως ν' αλλάξει ο κόσμος, να γίνει καλύτερος.
- Δεν το πιστεύω. Μόνο όταν οι άνθρωποι αλλάξουν ψυχή, θ' αλλάξει ο κόσμος, σύντροφε.
- Όμως αυτός ο πόλεμος έγινε για ν' αλλάξει ο κόσμος.
- Θα γίνουν ακόμα πολλοί πόλεμοι κι οι κόσμος θα μείνει ο ίδιος. Θ' αλλάξει όταν εμείς τον αλλάξουμε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιος είναι ο αφηγηματικός τρόπος που κυριαρχεί στο απόσπασμα ; Για ποιους λόγους πιστεύετε πώς τον επέλεξε ο συγγραφέας;
2. « Όλοι οι πόλεμοι άλλωστε κι όλες οι επιστροφές είναι ίδιες. Ξαναγύρισα χωρίς καμιά νοσταλγία εκτός από τη νοσταλγία ενός άλλου εαυτού μου» Να σχολιάσετε το περιεχόμενο του αποσπάσματος σε 100 περίπου λέξεις